gemeente Steenbergen

BM1904954

Raadsvergadering
4 december 2019

Agendanummer

Onderwerp
Visie energie en ruimte

Steenbergen; 19 november 2019

Aan de raad,

1. Inleiding

Om te voldoen aan de gemeentelijke doelstelling om Steenbergen in 2040 energieneutraal te maken is het noodzakelijk om een ruimtelijk kader te stellen voor de medewerking aan zonnevelden en windmolens. Het voorstel is om dit te doen door een aanvulling op de structuurvisie door de nieuwe inzichten op de ontwikkeling van windmolens en zonneveldprojecten vast te leggen in een aanpassing van de structuurvisie genaamd Visie energie en ruimte. Omdat er sprake is van een te halen duurzaamheidsdoelstelling wordt niet alleen voorgesteld om uit te gaan van een ruimtelijke kader maar ook van een uitvoeringsprogramma zodat de ontwikkelingen kunnen worden gevolgd en indien nodig de visie tussentijds kan worden bijgesteld. Het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren is in bijgevoegde visie opgenomen door het aanwijzen van concrete locaties voor zonnevelden. Voor deze locaties kunnen initiatiefnemers in overleg met de gemeente een ruimtelijke plan ontwikkelen. Voor de windenergie opgave is wel een doelstelling opgenomen voor de periode tot 2030 maar deze is in verband met de onduidelijke situatie rondom windpark Karolinapolder niet gekoppeld aan een concrete locatie of locaties.

2. Achtergrond

Wereldwijd zijn afspraken gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen om de opwarming van de aarde te beperken. De rijksoverheid heeft als doelstelling vastgelegd om in 2030 49% minder uitstoot van broeikasgassen te hebben dan in 1990. In 2050 wordt er uitgegaan van 95 % minder CO_2 uitstoot dan in 1990.
Om dit te bereiken wordt de uitwerking van het nationale klimaatbeleid in belangrijke mate door de verschillende regio's in Regionale Energiestrategieën (RES) uitgewerkt. De gemeente Steenbergen maakt onder deel uit van de Regio West-Brabant.
De gemeente Steenbergen heeft als ambitie om energieneutraal te zijn in 2040. Op 8 oktober 2016 is de 'Verklaring van Steenbergen - samenwerken aan een energieneutraal Steenbergen 2040' ondertekend door de gemeente en haar verschillende maatschappelijke partners. In de in november 2018 vastgestelde programmabegroting is deze doelstelling eveneens verankerd. In het coalitieakkoord 2019 – 2022 'Aan de slag" en raadsprogramma wordt aangegeven dat de gemeente gedurende de coalitieperiode meer nadruk wil leggen op de ontwikkeling van zonne-energie en niet zal meewerken aan nieuwe windenergieproject buiten het project in de polders van Dinteloord. Het besluit van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant om een omgevingsvergunning te verlenen voor windpark Karolinapolder maakt uitvoering van het raads- en coalitieakkoord onzeker. Tegen het besluit van Gedeputeerde Staten is dan ook beroep ingesteld.

Ter inzage ligt:

3. Overwegingen

Energiemix

Als basis voor de energietransitie binnen de gemeente Steenbergen is het wenselijk om een zogenaamde energiemix vast te stellen. De energiemix geeft inzicht geeft in de benodigde duurzame energie en besparingsdoelstelling en de mix van duurzame bronnen waaruit deze wordt opgewekt.
De kwantitatieve opgave is doorgerekend en uitgesplitst in een energiemix voor Steenbergen tot 2030. De periode tot 2030 is de tijdshorizon waar we nu vanuit gaan. De energiemix 2030 gaat er vanuit dat we op de helft van de opgave zitten om de gemeente energieneutraal te maken.
Er worden 11 bronnen onderscheiden. Gezien de ruimtelijke impact van zonnevelden- en windenergie focust deze visie zich op deze twee bronnen. Indien u akkoord gaat met de energiemix lopen we als gemeente voor op de landelijke doelstelling. Er wordt niet gekozen zoals opgenomen in het klimaatakkoord om in 2030 49% van de CO_2 uitstoot te beperken ten opzichte van 1990. Dit omdat het niet mogelijk is om inzichtelijk te maken wat de CO_2 uitstoot in 1990 op gemeentelijk niveau was.
De energiemix 2030 betreft geen absolute waarheid maar een zo betrouwbaar mogelijk inschatting van de toekomstige energiebehoefte. De Visie energie en ruimte biedt daarmee als onderdeel van de structuurvisie een belangrijk afwegingskader voor aanvragen voor energieprojecten in de gemeente. In de mix staan ook de al bestaande windmolens opgenomen. Het is dus een totaalopgave voor de periode tot 2030 van bestaand en nieuw.

Locaties windmolens

Voor windenergie blijft in afwachting van de uitspraak van de Raad van State over het ingestelde gemeentelijke beroep tegen de vergunningverlening voor het windmolenpark Karolinapolder de structuurvisie uit 2012 voorlopig nog gelden.

Locaties zonnevelden

Voor wat betreft zonnevelden is er nog geen beleid ontwikkeld. Er wordt voorgesteld om gebruik te maken van een zonneladder om een afweging te maken over de te ontwikkelen locaties voor zonnevelden. Belangrijkste keuzecriteria is dat goede landbouwgrond behouden blijft. Indien er wel landbouwgrond wordt ingeleverd voor de ontwikkeling van een zonneveld kan dit alleen als er meerwaarde is voor gemeentelijke natuurdoeleinden (meer specifiek ontwikkeling natuur op zandgronden en ecologische verbindingszones in de rest van de gemeente) of landschapsdoeleinden (sanering "leegstaande" intensieve veehouderijlocaties of andere niet aan het buitengebied verbonden bedrijfslocaties). Op basis van deze keuzecriteria zijn een aantal zonneveld locaties geselecteerd waarvan de haalbaarheid wordt onderzocht en de planvorming wordt opgepakt.

Samenvattend

Hieronder worden kort de belangrijkste voorgestelde uitgangspunten weergegeven die in het ontwerp van de Visie energie en ruimte staan opgenomen:

1. Het uitgangspunt om energieneutraal te zijn als gemeente in 2040 nogmaals vastleggen en te bepalen dat u in 2030 de helft van deze doelstelling wilt bereiken.
2. Tot 2030 wordt uitgegaan van de opwek van ca. 361 TJ aan zonne-energie, waarvan 250 TJ opwek door zonnevelden, circa 93 ha netto aan zonnevelden.
3. Tot 2030 wordt uitgegaan van de opwek van 486 TJ aan Windenergie (45 MW).
4. Geen standpunt innemen over windenergielocaties in afwachting van de uitspraak van de Raad van State in verband met het ingestelde beroep tegen de vergunningverlening voor windpark Karolinapolder.
5. Op het grootste gedeelte van het grondgebied van de gemeente, open zeekleipolders en gebied kreken tegen het zand (omgeving Kruisland) is behoud landbouwgrond leidend en

zijn zonnevelden alleen mogelijk indien er sprake is van sanering van bedrijfsgebouwen/gronden en/of ontwikkeling van ecologische verbindingszones.

6. Aan het grootste gedeelte van de bij ons bekende initiatieven voor zonnevelden wordt vanwege het streven naar het zoveel mogelijk behouden van landbouwgrond niet meegewerkt.
7. Zonnevelden gelegen onder/nabij bestaande of het nog te ontwikkelen windpark worden toegestaan los van het landschapstype. Hieronder twee initiatieven op of nabij de windmolens op het Agro Foodcluster Nieuw-Prinsenland
8. Besloten gebied op het zand (ten zuiden van de kern Steenbergen, uitloper Brabantse wal). In dit gebied staat natuurontwikkeling voorop. Zonnevelden zijn mogelijk onder de voorwaarden dat de natuur en landschapswaarden worden versterkt van het gebied.
9. Slikken en gorzen. De Dintelse Gorzen en Heense Slikken zijn puur aangewezen voor natuurontwikkeling hier zijn geen zonnevelden mogelijk.
10. Vlietzone (buitendijks gebied rondom de Steenbergse Vliet): In de Vlietzone is de ontwikkeling van zonnevelden alleen mogelijk indien er sprake is van sanering van bedrijvigheid in combinatie met natuurontwikkeling.
11. In het stedelijk gebied, de kernen, zijn kleinschalige ontwikkelingen mogelijk mits niet gelegen in de openbare ruimte. Denk hierbij aan zonnevelden op een bedrijventerrein of bij een sportaccommodatie (bv aanleg zonneveld op sportpark Nieuw-Vossemeer).
12. Voor een zonneveld wordt een eenmalige bijdrage ruimtelijke ontwikkeling gevraagd van € 1500, - per MW aan opgesteld vermogen van zonnepanelen.
13. De maatschappelijke meerwaarde, social return, zal middels maatwerk per project vorm krijgen.
14. De Visie energie en ruimte is evenals de energiemix een flexibel document en zal regelmatig worden bijgesteld, natuurlijk wel met inachtneming van de eisen die gelden qua rechtszekerheid.
15. Initiatieven voor de aanleg van zonnevelden zoals genoemd in de Visie energie en ruimte en aangeduid op de bij deze visie gevoegde kaart, m.u.v. de locatie Volkerak, aanmerken als categorie van gevallen waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen is vereist vanuit uw raad onder de voorwaarde dat er geen zienswijzen zijn ingediend op het plan.

4. Middelen

De initiatieven die nu geselecteerd zijn, zijn vaak gekoppeld aan een natuuropgave. De kosten voor de aanleg van de zonnevelden en de natuurontwikkeling zijn voor rekening van de initiatiefnemer van een zonneveldproject. Daarnaast wordt een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling gevraagd van € 1500, - per MW aan opgesteld vermogen zonne-energie. Het college behoud de vrijheid om indien blijkt dat de investeringen in het plangebied zodanig hoog zijn geen of een kleinere bijdrage ruimtelijke ontwikkeling te vragen dan opgenomen in de nota (Maatwerk).

De gemeentelijke ambtelijke kosten voor medewerking aan een initiatief worden verrekend op de gebruikelijke wijze middels het opstellen van een anterieure overeenkomst.

Een mogelijke financiële bijdrage in het kader van de maatschappelijke meerwaarde (social return) zal ook middels maatwerk per project worden uitgewerkt.

Voor de evaluatie van de energiemix zal vanaf de begroting 2021 en daarna jaarlijks € 5.000,- worden opgenomen (post energietransitie en duurzaamheid).

5. Risico's

Buiten de gebruikelijke risico's van beroep tegen initiatieven voor een zonneveld die vertragingen met zich mee kunnen brengen en de vraag of initiatiefnemers uiteindelijk ook daadwerkelijk doorzetten, zijn er geen risico's aanwezig aan de vaststelling van de Visie energie en ruimte.

Het niet vaststellen van de visie zorgt er voor dat er geen kaders zijn voor de beoordeling van initiatieven voor zonnevelden en brengt dus het risico met zich mee dat de gestelde duurzaamheidsdoelstellingen niet worden gehaald.

6. Communicatie/Aanpak

A. Jaarlijks vindt evaluatie plaats van de ontwikkeling van de energievraag en het energieaanbod op grond van de energiemix. De energiemix is geen vaststaand gegeven en zal 1 keer in de twee jaar worden geactualiseerd en indien noodzakelijk eventueel ook de Visie energie en ruimte zelf door bijvoorbeeld nieuwe locaties voor zonnevelden toe te voegen.

b. Het ontwerp van de Visie energie en ruimte ligt medio november gedurende 6 weken ter inzage. Hierop kunnen dus nog reacties worden ingediend.

c. Na opiniërende behandeling in uw gemeenteraad in de raadsvergadering van 4 december 2019 en na afloop van de zienswijzen termijn van 6 weken zal de Visie energie en ruimte definitief aan uw raad ter besluitvorming worden voorgelegd in de raadsvergadering van februari 2020.

7. Voorstel

Wij bieden u het concept van de Visie energie en ruimte aan voor opiniërende behandeling in uw raad. Met inachtneming van de uitkomsten van de opiniërende behandeling in uw raad en de ontvangen of nog te ontvangen zienswijzen op het ontwerp zal de Visie energie en ruimte aan u ter besluitvorming worden aangeboden in de raadsvergadering van februari 2020.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Steenbergen,
de secretaris, de burgemeester,

M.J.P. de Jongh, RA R.P. van den Belt, MBA